

Bitay Éva:

Helyismereti tevékenység a Báró Wesselényi Miklós Városi Könyvtárban

„Minden föld ugyan hazája
A jó embernek : való !
De mégis szülötte tája
Mindennél előbb való.”

Csokonai Vitéz Mihály

A helyi információk, jelenségek iránti érdeklődés az utóbbi évtizedekben jelentékeny mértékben megnőtt. A nemzetközi és hazai tapasztalat, a tömegtájékoztatás és a mindennapi kommunikáció egyaránt azt tanúsítja, hogy a közművelődési könyvtárakban a kérdések tekintélyes hányada helyismereti jellegű. Mindennek oka az emberek szoros kötődése szűkebb környezetükhöz, a szülőföldhöz, a lakó- és munkahelyhez. A könyvtárlátogató erről szeretne rendelkezni a legtöbb ismerettel, ehhez kapcsolódik érzelmileg-értelmileg a legerősebben.

A helyi jellegű információk, az őket hordozó dokumentumok jelen vannak a könyvtárban, gyűjtésük, kezelésük, feltárásuk, hozzáférhetővé tételük adja a helyismereti munka lényegét, tartalmát. A helyismereti információk köre tartalmát tekintve átfogó, komplex: sem tematikai, sem kronológiai határai nincsenek. Ide tartozik a személyiségek és a helyi testületek információ- és dokumentumanyaga, valamint kulturális intézmények, tanintézmények történései stb.

A kézdívárhelyi Báró Wesselényi Miklós Városi Könyvtár az 1989-es rendszerváltozás után foglalkozik helyismereti gyűjtőmunkával.

Az ősi Kaszinó Könyvtár állományát, mely 1842-ben létesült báró Wesselényi Miklós kezdeményezésére, 1990 után sikerült hozzáférhetővé tenni. Ennek az állománynak feltárásával vette kezdetét a helyismereti gyűjtés, amely olyan kiadványokat is tartalmaz, melyeket kézdívárhelyi nyomdában nyomtattak vagy helyi születésű szerzők művei. Ugyanakkor a városban megjelenő napi és heti újságok, folyóiratok gyűjteménye gazdag anyagot kínált a retrospektív adatgyűjtéshez.

Könyvtárunk helyismereti munkájának célja: feltárás, rendszerezés, tájékoztatás, szolgáltatás. A gyűjtött információk és dokumentumok a következő csoportokba sorolhatók:

1. Helyismereti gyűjtemény: sajtókivágatok, aprónyomtatványok, katalógus
 - 1970-től jelentősebb történelmi események, művelődési történések stb.
 - Kézdívárhely hírlapirodalmának történeti adatai (1849) – tanulmány
 - a Kaszinó Könyvtár története (1842)
2. Kézdívárhely jeles szülöttei, kiemelkedő személyiségei (írók, költők, művészek stb.)
 - Könyvgyűjtemény
 - Katalógus
3. Báró Wesselényi Miklós (névadó)
 - B. Wesselényi Miklós művei és a róla szóló irodalom (könyvek)
 - Sajtókivágatok
 - Tud. Értekezések
 - Katalógus
 - Bibliográfia
4. D. Tökés László – Kézdívárhely vendége 1990-2000 között

- Sajtókivágatok
- Sajtóbibliográfia

Dedikált gyűjtemény

5. Dr. Antall József, Magyarország első szabadon választott miniszterelnöke

- Sajtókivágatok írásaiból és a róla megjelent cikkekből

Dedikált gyűjtemény Jeszenszky Géza által

6. Kézdivásárhely város utcáinak névadói (előkészületben)

Ha egy felmérést készítünk a könyvtár helyismereti munkájáról a gyűjteményre, a gyűjtemény feltárására, valamint használatára vonatkozóan, megállapítható, hogy a gyűjtés kezdete 1990-re tehető, külön kutatórészlegben elhelyezve, olvasótermi használatra.

A gyűjteményben található dokumentumtípusok mennyiségi megoszlása a következő: 1500 kötet könyv, 5000 folyóirat, 250 sajtókivágat, 60 aprónyomtatvány, 1 vizuális dokumentum, 1 kézirat (1911). Hangzó dokumentum nincs.

Állandó sajtófigyelés mellett a helyismeretei munkát egy fő végzi, napi 1-2 órában.

A gyűjtemény használatára vonatkozóan: heti 41 órában használhatják az olvasók a gyűjteményt, ugyanennyi ideig helyismereti szaktájékoztató is folyik az intézményben. A gyűjtemények használóinak száma hetente 1-10 fő között van, elsősorban középiskolások, főiskolások, majd „amatőr kutatók”. A használat célja szakdolgozat készítés, tanulás, egyéni érdeklődés és végül tudományos kutatás.

További feladatok: az ősi Kaszinó Könyvtár állományának katalógizálása, valamint a számítógépes adatbázis kiegészítése helyismereti adatbázissal annak érdekében, hogy a gyűjtemény összhangban legyen a használói igényekkel.

Irodalom: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 9. évf. 1. sz.
Hónismeret XXVII. Évf. 6. sz.